

Балқаштық әйелдер – әр майдан даласында

Кеңес елінің әйелдері майданға кеткен ерлерінің орнын колхоздар мен өндіріс орындарында ғана басып қоймай, ерлермен бірге қолдарына қару алып, әскери сапқа да қатар тұруларына тура келді. Соғысқа қатысқан барлық елдердің әйел азаматшалары әскерге шақырылғанымен дәл КСРО-дай жаппай шақырылып, ерлермен қатар майдан шебінің алдыңғы қатарларындағы окоптарда соғыс қиындығын көтеруге мәжбүр болған әйелдер басқа елдерде болған жоқ. Соғыс қарсаңында Қызыл Армия қатарында бірде-бір әйел әскери қызметте болмаса, соғыс майдандарында Кеңес әйелдері игермеген әскери мамандық түрі мүлде болмаған еді. Тіпті төні де, жаны да нәзік әйелдердің ондаған тонналық танк!!! штурвалында отыруы мүлде сөзбен айтып жеткізуге болмайтын ерлік.

Ең кереметі, соғыс бастала сала шынайы патриоттық сезіммен отан қорғаушылар қатарына ұмтылған қазақстандық еріктілердің 40% әйелдер болған, және бұл КСРО бойынша ең жоғарғы көрсеткіш еді. Соғыс жылдарында Кеңестер елі бойынша 34 миллиондай адам әскер қатарына шақырылса, олардың 1 миллиондайы әйелдер болды.

Н.И.Лапина

Балқаштық әйелдер – әр майдан даласында

жалғасы

Қазақстандық 5183 әйелдер қатардағы жауынгерлер мен сержанттық құрамында соғысқа қатысты. Әуелде, соғыс басында тек өз еріктерімен түскен болса, майдан далаларында қалыптасқан ауыр жағдайға байланысты Кеңес өкіметінің шешімімен 1942 – жылдан бастап арнайы тұрақты түрде әскер қатарына шақырыла бастады. Соғыс жылдарында майдан окоптарында елімізді фашистік басқыншылардан қолдарына қару алып қорғаған жауынгер әйелдер қатарында 22 балқаштық арулар да болды. Алтай өлкесінде дүниеге келіп, сол жерден 1942 – жылы майданға аттанған, соғыс аяқталғаннан соңғы өмірі Балқаш қаласында өткен Федосья Яковлевна Ларцева жауынгерлік жолын Калинин майданында 883-аэродром қызметі батальонында байланысшы болып бастаған еді.

В. Д. Лыскова

З. А. Кузнецова

Л. С. Шапошникова

С. С. Суницкая

Балқаштық әйелдер – әр майдан даласында

жалғасы

1942 - жылы, сәуір айында әскер қатарына шақырылған тағы бір жерлесіміз Марина Никитична Данникова ұстаздық мамандығын әскери - байланысшы мамандығына ауыстыруға мәжбүр болды. Ол 1- Прибалтика майданында, 5 - танк корпусы қатарында соғыс даласына еніп, Смоленск, Брянск, Орел-Курск иіні, Белоруссия, Литва, Шығыс Пруссия жерлеріндегі қанды шайқастарға қатысты, Минск, Каунас, Кенигсберг, Пилау порты сияқты ірі қалаларды алу үшін болған шайқастарда жауынгерлер қатарында болды. Соғыс аяқталғаннан кейін бейбіт өмірге, ұстаздыққа қайта оралған ардагердің «Қызыл Жұлдыз», «Отан соғысы» ордендері мен «Ерлігі үшін», «Кенигсбергті алғаны үшін» жауынгерлік марапаттарының қатарына, жас ұрпақты білім нұрымен сусындатудағы жетістіктері үшін ие болған «Құрмет белгісі» ордені мен «Қазақ КСР білім беру ісінің үздігі» атағы белгісі қосылды.

Ленинград майданында 364 - дивизия құрамында байланысшы-жауынгер болып, әскери бөлімімен Эстония, Латвия, Польша, Германия елдеріндегі болған шайқастағы қатысқан тағы бір балқаштық ару-жауынгер – Валентина Васильевна Байденованың жауынгерлік жолы «Біз жарты Европа даласынан өттік»- әнінің кейіпкері болғандай еді.

Д.Н.Данникова

Балқаштық әйелдер – әр майдан даласында

жалғасы

Балқаштық ару-жауынгер өмірбаяндарына көз салсақ, соғыс кезіндегі майдан далалары географиясын толық қамти алатынымызға көзіміз жетеді. Мәселен, жауынгерлік жолын Солтүстік Кавказда пулеметшілер ротасында пулеметші, кейіннен байланысшылар қатарына қосылған Варвара Дмитриевна Гордеева да жау әскерлерінің шабуылын тойтаруға қатысып, осы Кавказ өлкесінде жеңісті қарсы алады. Ал Александра Ивановна Осиповна Заполярьеде зениттік полкте әскери қызметте болса, Клавдия Ивановна Кочстова мен Ольга Борисовна Коркиналар Қиыр Шығыс Приморьесінің жауынгерлік шептерінде, ал Нина Николаевна Шумарова мен Анна Станиславовна Клевцовалар Белоруссиядағы жасырын ұйым мен партизандар қатарында жауға қарсы ұрыстарға қатысты..

Ленинград блокадасы кезіндегі шайқастарға қатысқан тағы бір жерлесіміз Дарья Николаевна Нестерова блокада құрсауы ажырағаннан кейін теміржол магистралін қалпына келтіруге қатысып, жауынгерлік жолын аяқтап Қоңырат кентіне оралды

В.А.Комарова

З. А. Кузнецова

Балқаштық әйелдер – әр майдан даласында

жалғасы

Майдангер апамыз төсінде «Ленинградты қорғағаны үшін» медалі оның осы ауыр жауынгерлік өміріне берілген баға еді. Соғыс жылдарында Омбы қаласында әскери госпитальде санитар болып жүргенде өз еркімен майданға аттанып, санитарлық поезде әскери санитарлық қызмет еткен Надежда Владимировна Поспелова Балқаш қаласына оралып, бейбіт өмірде дәрігерлік қызметін жалғастырып, «КСРО денсаулық сақтау ісінің үздігі» атағына ие болды. Өкінішіке орай, бүгінде Ұлы Жеңістің 75 жылдық мерейтойына дайындалып жатқан балқаштықтардың қатарында, 18-20 – ға толған жастық шақтарында қолдарына қару алып ерлермен бірге жауынгерлік сапта болған жауынгер-балқаштық арулардың ешқайсысы қатарымызда жоқ, алайда олардың елімізді жаудан қорғап қалудағы ерліктері мәңгілік есімізде.

Л. С. Шапошникова

С. С. Суницкая

